

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MACIEJE SZPUNARA
přednesené dne 3. března 2015¹

Věc C-681/13

**Diageo Brands BV
proti
Simiramida-04 EOOD**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemsko)]

„Soudní spolupráce v občanských věcech — Nařízení (ES) č. 44/2001 — Uznávání a výkon rozhodnutí — Důvody pro odmítnutí — Porušení veřejného pořádku státu, v němž se žádá o uznání — Veřejný pořádek Unie — Rozhodnutí vydané soudem jiného členského státu, které je v rozporu s unijním právem v oblasti ochranných známek — Dodržování práv duševního vlastnictví — Směrnice 2004/48/ES — Náklady řízení“

I – Úvod

1. Hoge Raad der Nederlanden (Nizozemsko) položil v projednávané věci Soudnímu dvoru několik předběžných otázek, které se týkají zejména výkladu čl. 34 bodu 1 nařízení (ES) č. 44/2001², jenž stanoví, že se rozhodnutí neuzná, je-li takové uznání zjevně v rozporu s veřejným pořádkem státu, v němž se o uznání žádá. Konkrétně se jedná o otázku, zda okolnost, že je rozhodnutí vydané ve státě původu v rozporu s unijním právem, je důvodem k tomu, aby toto rozhodnutí nebylo uznáno ve státě, v němž se o uznání žádá, protože je v rozporu s veřejným pořádkem tohoto státu. V této věci má Soudní dvůr příležitost k dalšímu upřesnění kritérií, jimiž se naposledy zabýval v rozsudku *Apostolides*³ a která má soud státu, v němž se žádá o uznání, zohlednit při posouzení, zda existuje zjevný rozpor s veřejným pořádkem tohoto státu, když tento rozpor vyplývá z porušení pravidel unijního práva.

II – Právní rámec

A – Nařízení č. 44/2001

2. Body 6, 16 a 17 odůvodnění nařízení č. 44/2001 zní následovně:

„(6) Za účelem dosažení volného pohybu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech je nezbytné a vhodné, aby se pravidla upravující příslušnost a uznání a výkon rozhodnutí řídila právním nástrojem Společenství, který by byl závazný a přímo použitelný.

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Nařízení Rady ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1).

3 — Rozsudek C-420/07 (EU:C:2009:271, bod 60).

[...]

(16) Vzájemná důvěra ve výkon spravedlnosti v rámci Společenství umožňuje, aby rozhodnutí vydaná v kterémkoli členském státě byla bez dalšího uznávána bez potřeby jakéhokoli dalšího řízení, kromě sporných případů.

(17) Na základě stejné zásady vzájemné důvěry musí být postup pro výkon rozhodnutí vydaného v jednom členském státě v jiném členském státě účinný a rychlý. K tomuto účelu by mělo být prohlášení vykonatelnosti rozhodnutí vydáno v zásadě bez dalšího po zcela formální kontrole předložených písemností, aniž by měl soud možnost vznést bez návrhu jakékoli důvody pro nevykonání soudního rozhodnutí ve smyslu tohoto nařízení.“

3. Článek 33 odst. 1, čl. 34 body 1 a 2 a článek 36 nařízení č. 44/2001 jsou součástí kapitoly III tohoto nařízení, která je nadepsána „Uznávání a výkon“.

4. Článek 33 odst. 1 tohoto nařízení zní následovně:

„1. Rozhodnutí vydaná v některém členském státě jsou v ostatních členských státech uznávána, aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení.“

5. Článek 34 body. 1 a 2 daného nařízení uvádí:

„Rozhodnutí se neuznává,

- 1) je-li takové uznání zjevně v rozporu s veřejným pořádkem státu, v němž se o uznání žádá;
- 2) jestliže žalovanému, v jehož nepřítomnosti bylo rozhodnutí vydáno, nebyl doručen návrh na zahájení řízení nebo jiná rovnocenná písemnost v dostatečném časovém předstihu a takovým způsobem, který mu umožňuje přípravu na jednání před soudem, ledaže žalovaný nevyužil žádný opravný prostředek proti rozhodnutí, i když k tomu měl možnost“.

6. Článek 36 téhož nařízení zní:

„Cizí rozhodnutí nesmí být v žádném případě přezkoumáváno ve věci samé.“

B – *Směrnice 2004/48/ES*

7. Článek 1 směrnice 2004/48/ES⁴ stanoví, že tato směrnice „se týká opatření, řízení a nápravných opatření nezbytných k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví“, přičemž upřesňuje, že tento pojem zahrnuje „práva průmyslového vlastnictví“.

8. Článek 2 odst. 1 této směrnice uvádí, že opatření, řízení a nápravná opatření stanovená touto směrnicí se použijí „na jakékoli porušení práv duševního vlastnictví stanovené právem Společenství nebo vnitrostátním právem dotyčného členského státu.“

9. Opatření, řízení a nápravná opatření potřebná k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví, jež musí členské státy přijmout, musí být podle čl. 3 odst. 2 uvedené směrnice „účinná, přiměřená a odrazující a musí být používána způsobem, který zabraňuje vzniku překážek právně dovoleného obchodu a poskytuje záruky proti jejich zneužití.“

4 — Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví (Úř. věst. L 157, s. 45).

10. V tomto ohledu ukládá čl. 7 odst. 1 směrnice 2004/48 členským státům povinnost zajistit, aby příslušné soudní orgány mohly za určitých podmínek „nařídít okamžitá a účinná předběžná opatření k zajištění významných důkazů údajného porušování“. Totéž ustanovení uvádí, že tato opatření mohou zahrnovat „fyzické zabavení zboží porušujícího právo“. Stejně tak článek 9 této směrnice, který je nadepsán „Předběžná a zajišťovací opatření“, ukládá v odst. 1 písm. b) členským státům povinnost zajistit, aby soudní orgány mohly na žádost navrhovatele „nařídít zabavení nebo vydání zboží, u kterého je podezření, že jsou jím porušována práva duševního vlastnictví“. Článek 7 odst. 4 a čl. 9 odst. 7 téže směrnice stanoví, že „je-li následně zjištěno, že nedošlo k porušení nebo hrozbě porušení práva duševního vlastnictví“, jsou soudní orgány oprávněny „na žádost žalovaného nařídít navrhovateli, aby poskytl žalovanému přiměřenou náhradu škody způsobené těmito opatřeními.“

11. Co se týče nákladů řízení, článek 14 směrnice 2004/48 uvádí:

„Členské státy zajistí, aby rozumné a přiměřené náklady řízení a další náklady strany úspěšné ve sporu byly zpravidla uhrazeny stranou, která ve sporu neuspěla, jestliže tomu nebrání spravedlnost.“

III – Skutkové okolnosti sporu v původním řízení, předběžné otázky a řízení před Soudním dvorem

12. Diageo Brands BV (dále jen „Diageo Brands“), která má sídlo v Amsterdamu (Nizozemsko), je mimo jiné majitelkou ochranné známky „Johnny Walker“. Whisky této značky uvádí v Bulharsku na trh prostřednictvím výhradního místního dovozce.

13. Simiramida-04 EOOD (dále jen „Simiramida“), která má sídlo ve Varně (Bulharsko), uvádí na trh alkoholické nápoje.

14. Kontejner s 12 096 lahvemi whisky značky „Johnny Walker“, který pocházel z Gruzie a byl určen společnosti Simiramida, byl dne 31. prosince 2007 dopraven do přístavu Varna (Bulharsko). Diageo Brands měla za to, že dovozem tohoto nákladu lahví do Bulharska bez jejího souhlasu byla porušena práva z ochranné známky, jejíž je majitelkou, a požádala proto Sofijski gradski sad (městský soud v Sofii, Bulharsko) o povolení nechat dotčený náklad whisky zabavit, přičemž toto povolení obdržela dne 12. března 2008.

15. Sofijski apelativen sad (Odvolací soud v Sofii), k němuž Simiramida podala odvolání, zrušil dne 9. května 2008 příkaz k zabavení zboží ze dne 12. března 2008.

16. Kasační opravný prostředek, který podala Diageo Brands, zamítl Varhoven kasacionen sad (Nejvyšší kasační soud) rozhodnutími ze dne 30. prosince 2008 a 24. března 2009 z formálních důvodů.

17. Zabavení nákladu whisky, ke kterému dala Diageo Brands podnět, bylo dne 9. dubna 2009 zrušeno.

18. V řízení ve věci samé, které bylo na návrh společnosti Diageo Brands zahájeno proti Simiramida z důvodu porušení práv z ochranné známky, Sofijski gradski sad zamítl rozhodnutím ze dne 11. ledna 2010 návrhová žádání společnosti Diageo Brands. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že Sofijski gradski sad bez přezkumu okolností věci rozhodl, že z výkladového usnesení, které vydal Varhoven kasacionen sad dne 15. června 2009, vyplývá, že dovoz výrobků, které byly se souhlasem majitele ochranné známky uvedeny na trh mimo Evropský hospodářský prostor (EHS), do Bulharska nepředstavuje porušení práv plynoucích z ochranné známky. Sofijski gradski sad měl za to, že je na základě bulharských předpisů upravujících organizaci a fungování soudů vázán tímto výkladovým usnesením.

19. Diageo Brands nepodala žádný opravný prostředek proti tomuto rozhodnutí Sofijski gradski sad ze dne 11. ledna 2010, které tak nabylo právní moci.

20. Ve sporu v původním řízení Simiramida u nizozemských soudů navrhuje, aby jí byla zaplacená částka ve výši více než 10 milionů eur jakožto náhrada škody, kterou utrpěla z důvodu zabavení nákladu provedeného na návrh Diageo Brands. Simiramida opírá svůj návrh o rozhodnutí, jež vydal Sofijski gradski sad dne 11. ledna 2010 a v němž byla konstatována protiprávní povaha tohoto zabavení. Diageo Brands na svou obhajobu uvádí, že toto rozhodnutí nemůže být v Nizozemsku uznáno, neboť je zjevně v rozporu s veřejným pořádkem ve smyslu čl. 34 bodu 1 nařízení č. 44/2001. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že Sofijski gradski sad v rozhodnutí ze dne 11. ledna 2010 použil unijní právo zjevně nesprávným způsobem, když vycházel z výkladového usnesení, rovněž stíženého vadou, jež vydal Varhoven kasacionen sad v rozporu se svou povinností položit předběžnou otázku podle článku 267 SFEU.

21. Rechtbank Amsterdam (soud v Amsterdamu) vyhověl rozhodnutím ze dne 2. března 2011 argumentům společnosti Diageo Brands a návrh společnosti Simiramida zamítl.

22. Na základě odvolání, jež podala Simiramida, Gerechtshof te Amsterdam (odvolací soud v Amsterdamu) rozhodnutím ze dne 5. června 2012 změnil rozhodnutí Rechtbank Amsterdam a rozhodl, že rozhodnutí Sofijski gradski sad ze dne 11. ledna 2010 musí být v Nizozemsku uznáno. Přerušil však řízení o návrhu na náhradu škody.

23. Hoge Raad der Nederlanden (Nejvyšší soud Nizozemska), k němuž podala Diageo Brands kasační opravný prostředek, konstatoval, že v řízení o kasačním opravném prostředku „jsou účastníci řízení zajedno v tom, že výkladové usnesení Varhoven kasacionen sad ze dne 15. června 2009 je v rozporu s unijním právem“, a že „Diageo Brands předložila [...] nové výkladové usnesení [Varhoven kasacionen sad] ze dne 26. dubna 2012, ve kterém bylo výslovně potvrzeno výkladové usnesení ze dne 15. června 2009.“

24. Za těchto okolností se Hoge Raad der Nederlanden rozsudkem ze dne 20. prosince 2013, došlým kanceláři Soudního dvora dne 23. prosince 2013, rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Musí být čl. 34 [...] bod 1 nařízení č. 44/2001 vykládán v tom smyslu, že tento důvod odmítnutí zahrnuje i případ, kdy je rozhodnutí soudu státu původu zjevně v rozporu s unijním právem a uvedený soud o tom věděl?
- 2) a) Musí být čl. 34 [...] bod 1 nařízení č. 44/2001 vykládán v tom smyslu, že skutečnost, že účastník řízení, který se dovolává důvodu odmítnutí uvedeného v čl. 34 [...] bodě 1 nařízení č. 44/2001, nevyužil žádný opravný prostředek, který měl k dispozici ve státě, v němž bylo vydáno rozhodnutí, brání tomu, aby se tohoto důvodu odmítnutí užitečně dovolával?
- b) V případě kladné odpovědi na druhou otázku pod písm. a), byla by odpověď odlišná, pokud by využití opravného prostředku ve státě, v němž bylo vydáno rozhodnutí, postrádalo smysl, neboť je nutno mít za to, že by nevedlo k odlišnému rozhodnutí?
- 3) Musí být článek 14 směrnice 2004/48/ES vykládán v tom smyslu, že toto ustanovení zahrnuje i náklady účastníků řízení, které vzniknou ve sporu v jednom členském státě z důvodu návrhu na náhradu škody, pokud se návrh a obrana týkají uplatňované odpovědnosti žalovaného z důvodu zabavení [nákladu] a vyjádření, která učinil tento účastník řízení za účelem prosazení práv vyplývajících z ochranné známky v jiném členském státě, a vyvstává v této souvislosti otázka uznání rozhodnutí soudu naposledy uvedeného členského státu v prvně jmenovaném členském státě?“

25. Písemná vyjádření předložili účastníci původního řízení a dále německá a lotyšská vláda a Evropská komise.

26. Ústní vyjádření jménem účastníků původního řízení a Komise byla přednesena na jednání konaném dne 9. prosince 2014.

IV – Analýza

27. Nejprve se budu zabývat předpoklady, z nichž předkládající soud vychází ve svém rozhodnutí, a poté budu analyzovat hlavní aspekty předběžných otázek, jež položil předkládající soud.

A – Úvodní poznámky

28. Nejprve je třeba připomenout, že vnitrostátnímu soudu přísluší, aby zjistil skutečnosti, jež vedly ke sporu v původním řízení, a vyvodil z nich důsledky pro rozhodnutí, jež má vydat⁵.

29. V rámci rozdělení pravomocí mezi unijní a vnitrostátní soudy je totiž v zásadě věcí vnitrostátního soudu, aby ověřil, zda jsou ve věci, kterou projednává, splněny skutkové podmínky pro použití právní normy Unie. Soudní dvůr však při rozhodování o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce může případně podat upřesnění, aby vnitrostátnímu soudu poskytl vodítko při jeho výkladu⁶.

30. Za těchto okolností Soudnímu dvoru přísluší, aby na předběžné otázky týkající se výkladu unijního práva, které mu položil předkládající soud, odpověděl s tím, že na tomto soudu bude ponecháno ověření konkrétních okolností sporu, který je před ním projednáván⁷.

31. V tomto ohledu je třeba uvést, že z předkládacího rozhodnutí lze vyvodit, že předběžné otázky vycházejí z několika předpokladů, a sice že rozhodnutí Sofijski gradski sad ze dne 11. ledna 2010 a výkladové usnesení Varhoven kasacionen sad ze dne 15. června 2009, o něž se opírá rozhodnutí Sofijski gradski sad, jsou v rozporu s unijním právem⁸. Předkládající soud kromě toho uvádí, že i druhé výkladové usnesení, jež vydal Varhoven kasacionen sad dne 26. dubna 2012 a v němž bylo první výkladové usnesení výslovně potvrzeno, je v rozporu s unijním právem.

32. Z ústního vyjádření Evropské komise potvrzeného na jednání přitom vyplývá, že Evropská komise přezkoumala obě výkladové usnesení tohoto soudu v rámci řízení o nesplnění povinnosti, jež zahájila v souvislosti se slučitelností judikatury Varhoven kasacionen sad s článkem 5 směrnice 2008/95/ES⁹. Po provedení tohoto přezkumu dospěla Evropská komise k závěru, že výkladové usnesení z 15. června 2009 i podrobnější výkladové usnesení z 26. dubna 2012 jsou v souladu s unijním právem. Tato analýza umožnila Evropské komisi řízení o nesplnění povinnosti ukončit. Evropská komise se tedy domnívá, že tvrzení uvedené v předkládacím rozhodnutí, že výkladové usnesení Varhoven kasacionen sad z 15. června 2009 je v rozporu s unijním právem, není přesné. Nemohu tedy vyloučit možnost, že Sofijski gradski sad použil toto usnesení v konečném důsledku nesprávně.

5 — Viz zejména rozsudky WWF a další (C-435/97, EU:C:1999:418, bod 32) a Danosa (C-232/09, EU:C:2010:674, bod 33).

6 — V tomto smyslu viz rozsudky Haim (C-424/97, EU:C:2000:357, bod 58), Vatsouras a Koupatantze (C-22/08 a C-23/08, EU:C:2009:344, bod 23), jakož i Danosa, (EU:C:2010:674, bod 34).

7 — Rozsudek Danosa (EU:C:2010:674, bod 36).

8 — Z ústního vyjádření, které přednesla Simiramida na jednání, vyplývá, že výkladové usnesení Varhoven kasacionen sad je závazné pro všechny soudy nižšího stupně.

9 — Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 22. října 2008, kterou se sblížují právní předpisy členských států o ochranných známkách (Úř. věst. L 299, s. 25), jež zrušila a nahradila první směrnici Rady 89/104/EHS ze dne 21. prosince 1988, kterou se sblížují právní předpisy členských států o ochranných známkách (Úř. věst. 1989, L 40, s. 1).

33. Co se týče rozhodnutí Sofijski gradski sad ze dne 11. ledna 2010, z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že účastníci řízení jsou v podstatě zajedno v tom, že toto rozhodnutí je v rozporu s článkem 5 směrnice 89/104¹⁰. Tento článek totiž majiteli ochranné známky umožňuje, aby všem třetím osobám zakázal zejména dovážet výrobky označené touto ochrannou známkou, nabízet je, uvádět je na trh nebo je za tímto účelem skladovat¹¹. Podle judikatury Soudního dvora musí být tento článek vykládán v tom smyslu, že majitel ochranné známky může bránit prvnímu uvedení původních výrobků označených touto ochrannou známkou na trh v EHP bez jeho souhlasu¹².

34. Ve světle těchto úvodních poznámek a s ohledem na souvislost mezi některými z otázek položených předkládajícím soudem přezkoumám nejprve a společně první a druhou otázku, které se týkají výkladu čl. 34 bodu 1 nařízení č. 44/2001. Následně se budu zabývat otázkou týkající se výkladu článku 14 směrnice 2004/48.

B – K první a druhé otázce

35. Předkládající soud se v podstatě Soudního dvora táže, zda okolnost, že je rozhodnutí vydané ve státě původu v rozporu s unijním právem, odůvodňuje, aby toto rozhodnutí nebylo uznáno ve státě, v němž se žádá o uznání, protože je v rozporu s veřejným pořádkem tohoto státu. Tento soud se dále táže, zda soud vykonávající soudní rozhodnutí může či musí zohlednit skutečnost, že osoba, která brání uznání určitého rozhodnutí ve státě, v němž se o uznání žádá, nevyužila opravné prostředky, které měla k dispozici ve státě původu.

36. Za účelem odpovědi na tyto otázky je třeba nejprve zkoumat, podle jakých kritérií má soud státu, v němž se žádá o uznání, posoudit, zda došlo ke zjevnému porušení jeho veřejného pořádku. V podstatě je třeba určit prvky, které jsou pro toto posouzení nezbytné podle judikatury Soudního dvora týkající se uplatnění pojmu „veřejný pořádek“ ve smyslu nařízení č. 44/2001.

1. Úvodní poznámka k pojmu „veřejný pořádek“

37. V projednávané věci je Soudnímu dvoru položena otázka týkající se výkladu pojmu „veřejný pořádek“ ve smyslu čl. 34 bodu 1 nařízení č. 44/2001, tedy ve stadiu uznávání rozhodnutí ve státě, v němž se o uznání žádá.

38. Co se týče pojmu „veřejný pořádek“, z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že ačkoli je členským státům v zásadě ponechána volnost určit podle výhrady obsažené v čl. 34 bodě 1 nařízení č. 44/2001 požadavky vyplývající z jejich veřejného pořádku v souladu s vnitrostátními pojetími, spadá určení mezi tohoto pojmu do výkladu tohoto nařízení. Soudnímu dvoru proto sice nepřísluší vymezit obsah pojmu „veřejný pořádek“ členského státu, ale přísluší mu kontrolovat meze, v jejichž rámci může soud členského státu tento pojem použít, aby neuznal rozhodnutí vydané v jiném členském státě¹³.

10 — Simiramida v ústním vyjádření nesouhlasila s tímto tvrzením obsaženým v předkládacím rozhodnutí. Z písemného i ústního vyjádření této společnosti nicméně vyplývá, že Sofijski gradski sad podle jejího názoru nesprávně použil článek 5 směrnice 89/104.

11 — Podmínky vyčerpání tohoto práva byly později definovány v judikatuře Soudního dvora. Viz zejména usnesení Honda Giken Kogyo Kabushiki Kaisha (C-535/13, EU:C:2014:2123).

12 — Viz zejména rozsudek Class International (C-405/03, EU:C:2005:616, bod 58) a usnesení Canon (C-449/09, EU:C:2010:651, body 19 a 26).

13 — Rozsudky Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, body 22 a 23); Renault (C-38/98, EU:C:2000:225, body 27 a 28); Apostolides (EU:C:2009:271, body 56 a 57) a flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, bod 47). Generální advokát Alber se k tomuto tématu velmi jasně vyjádřil ve svém stanovisku předneseném ve věci Renault: „smyslem a účelem výkladu, který podává Soudní dvůr, je zabránit tomu, aby byla určitá úmluva vykládána různými způsoby“ (rozsudek Renault, EU:C:1999:325, bod 58).

39. Ve věci v původním řízení poukazuje předkládající soud na okolnost, že soud státu původu porušil hmotněprávní pravidlo unijního práva, a sice článek 5 směrnice 89/104. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že porušení veřejného pořádku se týká porušení unijního práva. To znamená, že dotčené porušení se netýká vnitrostátního veřejného pořádku ve stadiu uznávání rozhodnutí, nýbrž veřejného pořádku Unie, který je sám nedílnou součástí vnitrostátního veřejného pořádku¹⁴. Podle některých ustanovení, která mají zásadní význam pro splnění úkolů svěřených Unii a zejména pro fungování vnitřního trhu¹⁵, lze zejména odmítnout uznání rozhodčího nálezu. Přestože je věcí každého členského státu, aby určil požadavky svého veřejného pořádku, vnitrostátní veřejný pořádek zahrnuje také soubor základních hodnot, zásad a pravidel Unie se stejným normativním obsahem, jež musí každý z členských států brát v potaz.

2. Vymezení pojmu „veřejný pořádek“ ve smyslu čl. 34 bodu 1 nařízení č. 44/2001 v rámci judikatury

40. Jak je uvedeno v bodě 6 odůvodnění nařízení č. 44/2001, toto nařízení má přispět k vytvoření evropského soudního prostoru, v němž musí být zajištěn volný pohyb rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, který je jedním z hlavních cílů tohoto nařízení. Z bodů 16 a 17 odůvodnění nařízení č. 44/2001 vyplývá, že režim uznávání a výkonu rozhodnutí, který je stanoven tímto nařízením, vychází ze vzájemné důvěry ve výkon spravedlnosti v rámci Unie. Taková důvěra vyžaduje nejen to, aby soudní rozhodnutí vydaná v některém členském státě byla bez dalšího uznána v jiném členském státě, ale rovněž aby postup pro výkon těchto rozhodnutí v posledně uvedeném státě byl účinný a rychlý. Podle znění bodu 17 odůvodnění tohoto nařízení musí takový postup zahrnovat pouze zcela formální kontrolu písemností požadovaných pro přiznání vykonatelnosti v členském státě, v němž se o uznání žádá¹⁶.

41. Vzhledem k tomu, že Úmluvu ze dne 27. září 1968 o soudní příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, ve znění následujících úmluv o přistoupení nových členských států k této úmluvě (dále jen „Bruselská úmluva“)¹⁷ nahradilo ve vztazích mezi členskými státy nařízení č. 44/2001¹⁸, platí její výklad Soudním dvorem nadále i pro příslušná ustanovení tohoto nařízení¹⁹. Tak je tomu v případě čl. 34 bodu 1 nařízení č. 44/2001, kterým byl nahrazen čl. 27 odst. 1 Bruselské úmluvy²⁰. Podle tohoto článku se rozhodnutí neuznává, je-li takové uznání zjevně v rozporu s veřejným pořádkem státu, v němž se o uznání žádá. Důvody, na jejichž základě lze toto uznání zpochybnit, jsou výslovně uvedeny v článcích 34 a 35 tohoto nařízení. Jedná se o taxativní výčet, jehož prvky musí být vykládány striktně²¹. Striktně musí být vykládán zvláště čl. 34 bod 1 nařízení č. 44/2001, neboť představuje překážku dosažení jednoho z hlavních cílů tohoto nařízení²². Ustanovení o veřejném pořádku, které je v tomto nařízení obsaženo, se tedy může uplatnit pouze ve výjimečných případech²³.

14 — Viz Fallon, M., „Les conflits de lois et de juridictions dans un espace économique intégré – l'expérience de la Communauté européenne“, *Recueil, des cours*, 1995, s. 255: „[Unijní] právo vytváří stejně jako každý právní systém určitý soubor pravidel veřejného pořádku, od nichž se nelze odchýlit, neboť mají zásadní povahu. Tato pravidla jsou označována jako zásadní s ohledem na jejich význam pro fungování trhu i pro osoby, jež mají tato pravidla chránit“.

15 — Viz rozsudek *Eco Swiss* (C-126/97, EU:C:1999:269, bod 36).

16 — Rozsudky *Prism Investments* (C-139/10, EU:C:2011:653, body 27 a 28) a *flyLAL-Lithuanian Airlines* (EU:C:2014:2319, bod 45).

17 — Úř. věst. 1972, L 299, s. 32.

18 — Viz čl. 68 odst. 1 nařízení č. 44/2001.

19 — Rozsudky *Draka NK Cables a další* (C-167/08, EU:C:2009:263, bod 20), *SCT Industri* (C-111/08, EU:C:2009:419, bod 22), *German Graphics Graphische Maschinen* (C-292/08, EU:C:2009:544, bod 27), *Realchemie Nederland* (C-406/09, EU:C:2011:668, bod 38), *Sapir a další* (C-645/11, EU:C:2013:228, bod 31), jakož i *Sunico a další* (C-49/12, EU:C:2013:545, bod 32).

20 — Právě v rámci čl. 27 odst. 1 úmluvy, podle něhož se rozhodnutí neuznává, je-li „v rozporu s veřejným pořádkem státu, v němž se o uznání žádá“, vydal Soudní dvůr rozsudky *Krombach* (EU:C:2000:164), *Renault* (EU:C:2000:225) a *Gambazzi* (C-394/07, EU:C:2009:219).

21 — Rozsudky *Apostolides* (EU:C:2009:271, bod 55 a citovaná judikatura), *Prism Investments* (EU:C:2011:653, bod 33) a *flyLAL-Lithuanian Airlines* (EU:C:2014:2319, bod 46).

22 — V tomto smyslu viz rozsudky *Solo Kleinmotoren* (C-414/92, EU:C:1994:221, bod 20), *Krombach* (EU:C:2000:164, bod 21), *Renault* (EU:C:2000:225, bod 26), *Apostolides* (EU:C:2009:271, bod 55) a *Prism Investments* (EU:C:2011:653, bod 33).

23 — V tomto smyslu viz rozsudky *Hoffmann* (145/86, EU:C:1988:61, bod 21), *Krombach* (EU:C:2000:164, bod 21), *Renault* (EU:C:2000:225, bod 26) a *Apostolides* (EU:C:2009:271, bod 55).

42. Jak totiž vyplývá z bodu 38 tohoto stanoviska, veřejný pořádek je sice vnitrostátním pojmem, avšak Soudní dvůr jej do značné míry kontroluje a podává striktní výklad tohoto pojmu²⁴. Tento požadavek striktního výkladu byl uveden již ve zprávě P. Jenarda²⁵ o Bruselské úmluvě a objevuje se i ve vnitrostátních právních rádech²⁶. Příslovce „zjevně“, které bylo doplněno při přeměně úmluvy na nařízení, totiž v tomto nařízení vyjadřuje očekávání zjevného rozporu uznání rozhodnutí s veřejným pořádkem²⁷. Jak vyplývá z odůvodnění k článku 41 návrhu nařízení Rady, tato změna měla zdůraznit „výjimečnou povahu odvolání se na veřejný pořádek“ „s cílem zlepšit volný pohyb soudních rozhodnutí“²⁸.

43. V tomto ohledu Soudní dvůr rozhodl, že tím, že článek 36 a čl. 45 odst. 2 nařízení č. 44/2001 stanoví zákaz přezkoumávání rozhodnutí vydaného v jiném členském státě ve věci samé, zakazují soudu státu, v němž se o uznání žádá, odmítnout uznání nebo výkon tohoto rozhodnutí jen proto, že existuje rozdíl mezi právním pravidlem použitým soudem státu původu a právním pravidlem, které by byl použil soud státu, v němž se o uznání žádá, pokud by mu byl spor předložen. Soud státu, ve kterém se o uznání žádá, zpravidla nemůže přezkoumávat správnost právních nebo skutkových posouzení, která provedl soud státu původu²⁹.

44. Z výše uvedeného vyplývá, že použití ustanovení o veřejném pořádku obsaženého v čl. 34 bodu 1 nařízení č. 44/2001 přichází v úvahu pouze v případě, že uznání rozhodnutí vydaného v jiném členském státě by nepřijatelným způsobem narušovalo právní řád státu, v němž se o uznání žádá, neboť by byla dotčena nějaká základní zásada. Aby byl respektován zákaz přezkoumávání rozhodnutí vydaného v jiném členském státě ve věci samé, musel by zásah představovat zjevné porušení právního pravidla považovaného v právním řádu státu, v němž se o uznání žádá, za zásadní, nebo práva, které je v tomto právním řádu uznáváno za základní³⁰. Je totiž věcí vnitrostátního soudu, aby zajistil stejnou účinnost ochrany práv přiznaných vnitrostátním právním řádem i práv přiznaných unijním právem³¹.

3. Právní posouzení

a) K porušení zásadního pravidla, práva uznaného za základní nebo základní zásady unijního práva

45. Jak vyplývá z bodu 33 tohoto stanoviska, ve věci v původním řízení poukazuje předkládající soud pouze na okolnost, že soud státu původu porušil článek 5 směrnice 89/104.

24 — Viz rovněž Gaudemet-Tallon, H., „De la définition de l'ordre public faisant obstacle à l'exequatur, Cour de justice des Communautés européennes – 11 mai 2000, Régie nationale des usines Renault SA c. Mexicar SpA et Orazio Formento“, *Revue critique de droit international privé*, 2000, s. 497.

25 — Zpráva o úmluvě ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1979, C 59, s. 44). Viz komentář k čl. 27 odst. 1 úmluvy: „[u]znání lze odmítnout, je-li v rozporu s veřejným pořádkem státu, v němž se žádá o uznání. Podle názoru výboru se toto ustanovení musí uplatnit pouze ve výjimečných případech.“

26 — K „mírnějšímu účinku“ viz Gaudemet-Tallon, H., *Compétence et exécution des jugements en Europe. Règlement no 44/2001. Conventions de Bruxelles et de Lugano*, 4. vyd., L. G. D. J., 2010, s. 412, a Francq, S., „Article 34“, *Brussels I Regulation*, Ulrich Magnus a Peter Mankowski (vydavatelé), s. 554 až 600, s. 566.

27 — Což bylo již od počátku uvedeno v Bruselské úmluvě. V tomto smyslu viz Francq, S., op. cit., s. 566.

28 — Návrh nařízení Rady (ES) o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (COM/99/0348 final). Během revize nařízení č. 44/2001 Komise navrhla, aby mezi důvody, z nichž lze odmítnout výkon rozhodnutí, nepatřilo řízení o prohlášení vykonatelnosti ani ustanovení o veřejném pořádku. Tento návrh však nebyl přijat. Režim výkonu rozhodnutí byl sice zmírněn, avšak ustanovení o veřejném pořádku zůstalo beze změny. V tomto ohledu viz návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (COM/2010/0748 final), jakož i článek 45 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. L 351, s. 1).

29 — Viz rozsudky Krombach (EU:C:2000:164, bod 36) Renault (EU:C:2000:225, bod 29), Apostolides (EU:C:2009:271, bod 58) a flyLAL-Lithuanian Airlines (EU:C:2014:2319, bod 48).

30 — Rozsudky Renault (EU:C:2000:225, bod 30), Gambazzi (EU:C:2009:219, bod 27), Apostolides (EU:C:2009:271, bod 59) a flyLAL-Lithuanian Airlines (EU:C:2014:2319, bod 49). Tento mechanismus musí být vždy výjimečný bez ohledu na to, zda se jedná o procesněprávní nebo hmotněprávní veřejný pořádek. V tomto smyslu viz Gaudemet-Tallon, H., op. cit., s. 424.

31 — Rozsudek Renault (EU:C:2000:225, bod 32).

46. Německá vláda a Komise v této souvislosti uvádí, že je stěží představitelné, že by porušení článku 5 směrnice 89/104, jehož se údajně dopustil Sofijski gradski sad v rozhodnutí ze dne 11. ledna 2010, mohlo být považováno za porušení základní zásady unijního práva.

47. S jejich názorem souhlasím.

48. Především bych rád uvedl, že veřejný pořádek ve smyslu čl. 34 bodu 1 nařízení č. 44/2001 musí být posuzován *in concreto*, tj. podle závažnosti účinků vzniklých v důsledku uznání dotčeného rozhodnutí. Zohledněn musí být rovněž vztah mezi věcí v původním řízení a právním řádem státu, v němž se žádá o uznání³².

49. Jak jsem v projednávaném případě uvedl ve svých úvodních poznámkách, není-li tvrzení obsažené v předkládacím rozhodnutí, že výkladové usnesení Varhoven kasacionen sad z 15. června 2009 je v rozporu s unijním právem, správné, pak s ohledem na vyjádření, jež v této souvislosti předložila Komise, nelze vyloučit, že Sofijski gradski sad použil toto usnesení nesprávným způsobem.

50. Z judikatury Soudního dvora přitom vyplývá, že soud státu, v němž se o uznání žádá, nemůže odmítnout uznat rozhodnutí vydané v jiném členském státě pouze z důvodu, že má za to, že v tomto rozhodnutí bylo vnitrostátní právo nebo unijní právo použito nesprávně, neboť jinak by byl zpochybněn účel nařízení č. 44/2001³³.

51. Z důvodu výjimečné povahy odvolání se na veřejný pořádek mám za to, že takový případný právní omyl, o jaký se jedná v původním řízení, nemůže být v zásadě sám o sobě považován za narušení veřejného pořádku ani nemůže odůvodnit odmítnutí uznání³⁴ rozhodnutí vydaného Sofijski gradski sad. Odmítnutí uznání tohoto rozhodnutí totiž nesplňuje kritéria zakotvená v judikatuře Soudního dvora, již jsem připomněl v bodě 44 tohoto stanoviska. Důvod k odmítnutí existuje v případě, že účinky uznání rozhodnutí jsou v rozporu s veřejným pořádkem státu, v němž se žádá o uznání³⁵, což se týče vnitrostátního i unijního práva, a tyto účinky musí dosáhnout určité míry závažnosti, čímž se rozumí, že musí představovat zjevné porušení právního pravidla považovaného v právním řádu státu, v němž se o uznání žádá, za *zásadní*, nebo práva, které je v tomto právním řádu uznáváno za *základní*³⁶. Uznání rozhodnutí, které vydal Sofijski gradski sad, dále nepředstavuje *nepřijatelné* porušení právního řádu státu, v němž se o uznání žádá, neboť není dotčena *základní zásada*. Jak podotkla Evropská komise, pokud by bylo rozhodnuto jinak, mohlo by to znamenat, že se znovu zavádí pravomoc přezkumu, kterou zakazují články 36 a 45 nařízení č. 44/2001. Takovéto rozhodnutí by podle názoru Evropské komise mohlo vést jednak ke zpochybnění vzájemné důvěry ve výkon spravedlnosti v rámci Unie, z níž vychází režim uznávání a výkonu rozhodnutí stanovený nařízením č. 44/2001, a jednak k narušení účinnosti a rychlosti uznávání a výkonu soudních rozhodnutí.

52. Nelze však zcela vyloučit, že v důsledku takového pochybení představuje uznání určitého rozhodnutí zjevné porušení zásadních pravidel nebo základních zásad, a to i v rámci unijního práva. Je třeba ostatně zdůraznit, že je nutné, aby existovalo porušení těchto pravidel nebo těchto zásad³⁷ veřejného pořádku Unie. Stejně jako Evropská komise nejsem ani já přesvědčen o tom, že nesprávné

32 — Viz Francq, S., op.cit., s. 566, a Moitinho de Almeida, J. C., „Refus de la reconnaissance ou de l'exécution des jugements étrangers: l'ordre public“, *L'Europe des droits fondamentaux*, pod vedením Luc Weitzela, A. Pedone, 2013, s. 153 až 164, s. 155.

33 — Rozsudky Renault (EU:C:2000:225, bod 33) a Apostolides (EU:C:2009:271, bod 60).

34 — Podle generálního advokáta Albera mohou být vadné rozsudky vyhlášeny dokonce i ve státě, v němž se žádá o uznání, a nabýt v tomto státě právní moci. Jinými slovy, musí být v tomto státě použity i navzdory vadám, jimiž jsou stíženy. Uznání rovnocenných cizích rozsudků nemůže být tedy samo o sobě v rozporu s veřejným pořádkem státu, v němž se o uznání žádá. Viz stanovisko generálního advokáta Albera přednesené ve věci Renault (EU:C:1999:325, bod 66).

35 — Jenardova zpráva, s. 44.

36 — Rozsudky Renault (EU:C:2000:225, bod 30) a Apostolides (EU:C:2009:271, bod 59). Právní teorie v tomto ohledu uvádí, že pokud soud státu původu chyboval a rozhodl na základě vnitrostátního předpisu, který je v rozporu s unijním právem, porušil tímto způsobem podstatné ustanovení unijního práva, jehož význam se může měnit podle konkrétního případu, avšak především porušil základní zásadu unijního práva, a sice zásadu přednosti tohoto práva před vnitrostátním právem. Viz Gaudemet-Tallon, H., „De la définition [...]“, op. cit., s. 497.

37 — Obdobně viz stanovisko generálního advokáta Albera přednesené ve věci Renault (EU:C:1999:325, bod 67).

použití či výklad ustanovení, které bylo vloženo do směrnice upravující minimální harmonizaci, jejímž cílem bylo zajistit sblížení právních předpisů členských států v oblasti ochranných známek a ponechat přitom členským státům značnou míru volnosti při provedení této směrnice³⁸, by mohlo být ve věci v původním řízení považováno za porušení zásadních pravidel nebo základních zásad³⁹.

53. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani odpověď, kterou poskytl Soudní dvůr v rozsudku *Eco Swiss*⁴⁰ v souvislosti s vykonatelností rozhodčího nálezu. V tomto rozsudku totiž Soudní dvůr rozhodl, že článek 101 SFEU je základním ustanovením, které má zásadní význam pro splnění úkolů svěřených Unii, zejména pak pro fungování vnitřního trhu⁴¹. Dospěl přitom k závěru, že toto ustanovení unijního práva je kogentním ustanovením ve smyslu Úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, podepsané dne 10. června 1958 v New Yorku⁴², což však neplatí o článku 5 směrnice 89/104 ve smyslu čl. 34 bodu 1 nařízení č. 44/2001.

54. Také několik dalších rozdílů nasvědčuje tomu, že výše uvedený rozsudek není pro účely sporu v původním řízení relevantní. Zaprvé čl. 34 bod 1 neumožňuje odmítnout uznání rozhodčího nálezu, nýbrž soudního rozhodnutí vydaného v jiném členském státě. Na rozhodnutí vnitrostátních soudů se přitom vztahuje domněnka legality. Tato domněnka legality odůvodňuje, že Soudní dvůr v případě soudních rozhodnutí může uplatňovat kritérium veřejného pořádku méně striktním způsobem než v případě rozhodčích nálezů. Zadruhé rozhodnutí vydaná soudy členských států podléhají systému soudní ochrany, který zavádí unijní právo, a zejména pak mechanismu řízení o rozhodnutí o předběžné otázce, což o rozhodčích nálezech neplatí⁴³. Soudní dvůr v tomto ohledu zdůraznil, že rozhodčí soud, jehož pravomoc je založena na základě smlouvy, nepředstavuje „soud členského státu“ ve smyslu článku 267 SFEU, neboť na rozdíl od vnitrostátních soudů se rozhodci nemohou obracet na Soudní dvůr s žádostmi o rozhodnutí o předběžných otázkách týkajících se výkladu unijního práva⁴⁴. Vzájemná důvěra členských států v rozhodnutí jejich soudů a systém soudní ochrany, který byl zaveden unijním právem, do značné míry vysvětlují, proč byly věci *Eco Swiss* a *Renault* vyřešeny odlišně⁴⁵. Kromě toho je třeba připomenout, že unijní právo ukládá členským státům povinnost nahradit každou škodu způsobenou jednotlivcům porušením unijního práva, jež jsou jim přičitatelná, a to i v případě, že tato škoda plyne z rozhodnutí soudu, který rozhoduje v posledním stupni⁴⁶. Vedle odpovědnosti státu existuje rovněž možnost podat žalobu na určení nesplnění povinnosti podle článku 258 SFEU.

b) K porušení zásady loajální spolupráce

55. *Diageo Brands* poukazuje na to, že *Sofijski gradski sad* i *Varhoven kasacionen sad* nesplnily povinnost předložit Soudnímu dvoru předběžnou otázku.

38 — Viz body 3 až 5 odůvodnění směrnice 89/104.

39 — Mimoto podle převládající právní nauky dochází v oblastech, jichž se týká nařízení č. 44/2001, jen zřídka k tomu, že by byl veřejný pořádek některého členského státu Unie narušen rozhodnutím vydaným v jiném členském státě. V těchto „občanských a obchodních věcech“ se základní pojmy užívané v jednotlivých členských státech řídí týmiž hlavními myšlenkami a nejsou provázány s veřejným pořádkem, jak by tomu mohlo být zejména v případě rodinného práva. V tomto ohledu viz *Gaudemet-Tallon*, H., op. cit., s. 414.

40 — EU:C:1999:269.

41 — Bod 36.

42 — *Recueil des traités des Nations unies*, svazek 330, s. 3. Viz rozsudek *Eco Swiss* (EU:C:1999:269, bod 39).

43 — Viz *Francq*, S., op. cit., s. 570.

44 — EU:C:1999:269, body 34 a 40.

45 — V tomto smyslu viz *Francq*, S., op. cit., s. 571.

46 — Rozsudek *Köbler* (C-224/01, EU:C:2003:513, bod 50).

56. Co se zaprvé týče povinnosti Sofijski gradski sad podat předběžnou otázku, připomínám, že Soudní dvůr již rozhodl, že systém, který byl zaveden článkem 267 SFEU s cílem zajistit jednotný výklad unijního práva v členských státech, zavádí přímou spolupráci mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy⁴⁷.

57. Řízení o předběžné otázce v tomto ohledu spočívá na dialogu mezi soudy, jehož zahájení zcela závisí na tom, jak vnitrostátní soud posoudí relevanci a nezbytnost předběžné otázky⁴⁸. Jestliže tedy nelze proti rozhodnutí vnitrostátního soudu podat soudní cestou opravný prostředek, je tento vnitrostátní soud v zásadě povinen předložit Soudnímu dvoru žádost ve smyslu čl. 267 třetího pododstavce SFEU, pokud je před ním vznesena otázka týkající se výkladu Smlouvy o fungování Unie⁴⁹.

58. Ve věci v původním řízení lze jen stěží soudu státu původu vytýkat, že zjevně nesplnil povinnost podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce. Sofijski gradski sad je totiž soudem prvního stupně, proti jehož rozhodnutí mohlo být podáno odvolání, či dokonce kasační opravný prostředek k bulharskému soudu, který rozhoduje v posledním stupni. Podle čl. 267 druhého pododstavce SFEU tedy nebyl povinen položit předběžnou otázku⁵⁰.

59. Co se zadruhé týče výkladového usnesení, jež vydal Varhoven kasacionen sad dne 15. června 2009 a z něhož vycházelo rozhodnutí Sofijski gradski sad ze dne 11. ledna 2010, omezím se na konstatování, že spor v původním řízení se týká pouze uznání rozhodnutí Sofijski gradski sad ze dne 11. ledna 2010.

c) K nevyčerpání opravných prostředků

60. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že společnost Diageo Brands nevyužila v řízení, jež se jí týká, opravné prostředky, které měla k dispozici podle vnitrostátního práva. V této souvislosti tvrdí, že důvodem zdržení se toho jednání byla skutečnost, že využití dostupných opravných prostředků před bulharskými soudy postrádalo smysl, neboť by nevedlo k odlišnému rozhodnutí těchto soudů.

61. Uvedený argument nepovažuji za přesvědčivý.

62. Jak bylo připomenuto v bodě 50 tohoto stanoviska, uznání rozhodnutí podle čl. 34 bodu 1 nařízení č. 44/2001⁵¹ nemůže být odmítnuto pouze z důvodu nesprávného použití vnitrostátního či unijního práva. Soudní dvůr prohlásil, že v takovýchto případech poskytuje právním subjektům dostatečnou záruku systém opravných prostředků zavedený v každém členském státě, který je doplněn mechanismem řízení o předběžné otázce stanoveným v článku 267 SFEU⁵².

63. Je pravda, že co se týče opravných prostředků existujících na vnitrostátní úrovni, čl. 34 bod 1 nařízení č. 44/2001 nevyžaduje vyčerpání opravných prostředků v členském státě původu. Evropská komise nicméně poznamenává, že nařízení č. 44/2001 vychází ze základní myšlenky, že úkony učiněné v rámci řízení ve věci samé, a to včetně náprav meritorních pochybení, musí být soustředěny do členského státu původu⁵³.

47 — Rozsudky Cartesio (C-210/06, EU:C:2008:723, bod 90), Kelly (C-104/10, EU:C:2011:506, bod 6) a Consiglio nazionale dei geologi a Autorità garante della concorrenza e del mercato (C-136/12, EU:C:2013:489, bod 28).

48 — Rozsudky Cartesio (EU:C:2008:723, bod 91) a Kelly (EU:C:2011:506, bod 63).

49 — Viz rozsudky Parfums Christian Dior (C-337/95, EU:C:1997:517, body 26) a Consiglio nazionale dei geologi a Autorità garante della concorrenza e del mercato (EU:C:2013:489, bod 25).

50 — Kromě toho je třeba uvést, že ve spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, není uvedeno, zda před Varhoven kasacionen sad vyvstala otázka týkající se výkladu článku 5 směrnice 89/104.

51 — Rozsudky Renault (EU:C:2000:225, bod 33) a Apostolides (EU:C:2009:271, bod 60).

52 — Rozsudek Renault (EU:C:2000:225, bod 33).

53 — V tomto ohledu viz zejména článek 46 nařízení č. 44/2001.

64. S tímto názorem se samozřejmě ztotožňuji. Výjimečná povaha odvolání se na veřejný pořádek vychází rovněž z předpokladu, že odpůrci využijí všech opravných prostředků, jež jim nabízí právo členského státu původu za účelem nápravy právních pochybení. Je pravda, že čl. 34 bod 1 nařízení č. 44/2001 nevyžaduje vyčerpání opravných prostředků v členském státě původu. Je však namístě se domnívat, že samozřejmě s výhradou zvláštních okolností, jež by využití opravných prostředků v členském státě původu příliš ztížily nebo znemožnily, jsou procesní subjekty zpravidla povinny využít v tomto členském státě všechny dostupné opravné prostředky, aby předem zabránily porušení veřejného pořádku. Ještě důležitější je to v případě, kdy údajné porušení veřejného pořádku vyplývá z porušení unijního práva. Každý soud členského státu má nespornou povinnost dodržovat veřejný pořádek Unie⁵⁴.

65. V této souvislosti se domnívám, že smysl a účel nařízení č. 44/2001 nasvědčují spíše tomu, aby soud státu, v němž se žádá o uznání, zohlednil okolnost, že osoba, která nesouhlasí s uznáním rozhodnutí vydaného ve státě původu, nevyužila opravné prostředky, které jí nabízelo vnitrostátní právo⁵⁵. Proto okolnost, že v právním řádu státu původu existují mechanismy, jimiž může být napraveno porušení unijního práva vnitrostátním soudem, musí být soudem státu, v němž se žádá o uznání, samozřejmě zohledněna v okamžiku, kdy má tento soud posoudit, zda mohlo dojít ke zjevnému porušení jeho veřejného pořádku, jež by bylo důvodem k tomu, aby odmítl uznat rozhodnutí podle nařízení č. 44/2001⁵⁶. Toto zohlednění však musí být prováděno případ od případu a s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem dané věci⁵⁷. Jak již bylo zmíněno v bodě 39 tohoto stanoviska, došlo-li v daném případě k porušení veřejného pořádku Unie, pak se tato situace liší od případu, kdy je porušen vnitrostátní veřejný pořádek, v tom, že všechny členské státy jsou povinny vzít toto porušení v úvahu, což vyplývá z jejich povinnosti zajistit řádné uplatňování unijního práva⁵⁸.

66. Pokud by Diageo Brands ve věci v původním řízení vyčerpala opravné prostředky, které jí nabízelo bulharské právo, mohla by u bulharských soudů rozhodujících v posledním stupni případně poukázat na nutnost položit předběžnou otázku.

67. V každém případě je však zapotřebí vzít v úvahu, že pokud by Diageo Brands vyčerpala dostupné opravné prostředky před bulharskými soudy a soudy vyššího stupně by se dopustily porušení unijního práva, Diageo Brands by měla možnost založit odpovědnost bulharského státu. Evropská komise má za to, že přestože systém soudní ochrany, který byl zaveden unijním právem, nemůže zaručit, že nedojde k žádnému pochybení, umožňuje nicméně účastníkům řízení získat náhradu škody v případě nesprávného použití unijního práva. Jak již bylo uvedeno také v bodě 54 tohoto stanoviska, Soudní dvůr v této souvislosti rozhodl, že zásada, podle níž jsou členské státy povinny nahradit škodu způsobenou jednotlivcům porušeními unijního práva, jež jsou jim přičitatelná, je použitelná i v případě, že takovéto porušení bylo způsobeno rozhodnutím soudu, který rozhodoval v posledním stupni⁵⁹.

54 — Viz Fallon, M., op. cit., s. 255.

55 — Francq, S., op. cit., s. 567 až 568.

56 — Tamtéž, s. 573. Viz rovněž Hess, B., Pfeiffer, T. a Schlosser, P., *The Brussels I. Regulation (EC) No 44/2001*, Beck Mnichov, 2008, s. 145: „[...] the control of the foreign judgment should at least be retained when the Member State of origin does not provide for an efficient remedy“.

57 — Zejména s přihlédnutím k tomu, zda měla dotyčná osoba k dispozici prostředky nezbytné k využití opravných prostředků nebo náležitou soudní pomoc.

58 — Koncept vzájemné důvěry v rámci Unie v soudní oblasti znamená, že za průběh a za ukončení daného řízení odpovídá soud státu původu. Také na případná pochybení (procesní i meritorní) musí zúčastněné osoby poukázat u soudu tohoto státu. Zúčastněná osoba nemůže počítat s možností uplatnit takovéto pochybení před soudem státu, v němž se žádá o uznání, neboť právní předpisy v oblasti soudní ochrany jsou v obou těchto státech srovnatelné. Viz Grzegorzczuk, P., „Automatyczna wykonalność orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych w Unii Europejskiej – geneza, stan obecny i perspektywy“, *Europejskie prawo procesowe cywilne i kolizyjne*, P. Grzegorzczuk, K. Weitz (vyd.), Varšava, 2012, s. 37. Je zapotřebí dodat, že v případech, kdy k porušení veřejného pořádku Unie došlo v důsledku porušení unijního práva, se musí mít za to, že úroveň ochrany je ve všech členských státech Unie stejná.

59 — Rozsudek Köbler (C-224/01, EU:C:2003:513, bod 50).

4. Dílčí závěr

68. S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první a druhou otázku odpovědět, že čl. 34 bod 1 nařízení č. 44/2001 musí být vykládán v tom smyslu, že okolnost, že je rozhodnutí vydané ve státě původu v rozporu s unijním právem, nemůže být důvodem k tomu, aby toto rozhodnutí nebylo v členském státě, v němž se o uznání žádá, uznáno proto, že je v rozporu s veřejným pořádkem tohoto státu. Vzhledem k tomu, že takové nesprávné použití vnitrostátního či unijního práva, jaké je dotčeno ve věci v původním řízení, nepředstavuje zjevné porušení zásadního právního pravidla v rámci právního řádu státu, v němž se o uznání žádá, nemůže být důvodem k odmítnutí uznat rozhodnutí podle čl. 34 bodu 1 nařízení č. 44/2001.

69. Soud státu, v němž se o uznání žádá, musí v okamžiku, kdy ověřuje, zda mohlo dojít ke zjevnému porušení veřejného pořádku vyplývajícímu z porušení základních pravidel unijního práva, zohlednit okolnost, že osoba, která nesouhlasí s uznáním rozhodnutí v členském státě, v němž se o uznání žádá, nevyužila opravné prostředky, které měla ve státě původu k dispozici.

C – Ke třetí otázce

70. Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda do působnosti článku 14 směrnice 2004/48 spadají náklady související s původním řízením zahájeným v členském státě, jehož předmětem je žaloba na náhradu škody způsobené zabavením zboží a během něhož vyvstala otázka týkající se uznání rozhodnutí v jiném členském státě, a to v rámci sporu směřujícího k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví.

71. Článek 1 směrnice 2004/48 uvádí, že se tato směrnice týká všech opatření, řízení a nápravných opatření nezbytných k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví. Kromě toho čl. 2 odst. 1 této směrnice stanoví, že tato opatření, řízení a nápravná opatření se v souladu s článkem 3 uvedené směrnice použijí na jakékoli porušení práv duševního vlastnictví stanovené mimo jiné vnitrostátním právem dotýčného členského státu. Obecným cílem směrnice 2004/48 je tedy sblížení právních předpisů členských států tak, aby byla zajištěna vysoká, rovnocenná a stejnorodá úroveň ochrany duševního vlastnictví na vnitřním trhu⁶⁰.

72. Účelem směrnice 2004/48 mimoto není upravit všechny aspekty práv duševního vlastnictví, nýbrž pouze ty, které se týkají dodržování těchto práv a jejich porušování, a to tím způsobem, že stanoví povinnost zavést účinné právní prostředky k předcházení, ukončení nebo nápravě jakéhokoli porušení existujícího práva duševního vlastnictví⁶¹.

73. V tomto ohledu žaloby na náhradu škody úzce souvisejí s řízeními, která mají zajistit ochranu práv duševního vlastnictví. Na jednu stranu se proto v článku 7 směrnice 2004/48 stanoví opatření umožňující zabavit zboží, u něhož je podezření na porušení práv duševního vlastnictví⁶². Na druhou stranu čl. 9 odst. 7 této směrnice stanoví opatření, která umožňují zahájit řízení na náhradu škody způsobené neoprávněným zabavením zboží. Podle Evropské komise představují tato opatření záruku, kterou považoval zákonodárce za nezbytnou k vyvážení rychlých a účinných předběžných opatření, která zavedl⁶³.

60 — Viz body 10 a 11 odůvodnění směrnice 2004/48.

61 — Rozsudek Bericap Záródástechnikai (C-180/11, EU:C:2012:717, bod 75).

62 — Článek 7 odst. 4 směrnice 2004/48 stanoví, že „je-li následně zjištěno, že nedošlo k porušení nebo hrozbě porušení práva duševního vlastnictví, jsou soudní orgány oprávněny na žádost žalovaného nařídít navrhovatel, aby žalovanému poskytl přiměřenou náhradu škody způsobené těmito opatřeními.“

63 — Článek 7 odst. 1 směrnice 2004/48/ES.

74. Pokud jde o článek 14 směrnice 2004/48, Soudní dvůr prohlásil, že toto ustanovení usiluje o posílení ochrany duševního vlastnictví tím, že brání tomu, aby poškozená strana byla odrazena od zahájení soudního řízení k ochraně svých práv⁶⁴.

75. Stejně jako Komise se domnívám, že s ohledem na širokou a obecnou formulaci článku 14 směrnice 2004/48, v němž se odkazuje na „stranu úspěšnou ve sporu“ a „stranu, která ve sporu neuspěla“, aniž je upřesněno, o jaký typ řízení stanoveného touto směrnicí se jedná, lze mít za to, že toto ustanovení je použitelné v případě, kdy strana, která ve sporu neuspěla, není nositelkou práva duševního vlastnictví, nýbrž osobou podezřelou z porušení takového práva.

76. S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na třetí otázku odpovědět, že náklady související s původním řízením zahájeným v Nizozemsku, jehož předmětem je žaloba na náhradu škody způsobené zabavením zboží a během něhož vyvstala otázka týkající se uznání rozhodnutí vydaného v členském státě, a to v rámci sporu směřujícího k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví, spadají do působnosti článku 14 směrnice 2004/48.

V – Závěry

77. S přihlédnutím ke všem předcházejícím úvahám navrhuji, aby Soudní dvůr na předběžné otázky položené Hoge Raad der Nederlanden odpověděl takto:

- 1) Článek 34 bod 1 nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že okolnost, že je rozhodnutí vydané ve státě původu v rozporu s právem Evropské unie, nemůže být důvodem k tomu, aby toto rozhodnutí nebylo v členském státě, v němž se o uznání žádá, uznáno proto, že je v rozporu s veřejným pořádkem tohoto státu. Vzhledem k tomu, že takové nesprávné použití vnitrostátního či unijního práva, jaké je dotčeno v původním řízení, nepředstavuje zjevné porušení zásadního právního pravidla v rámci právního řádu státu, v němž se o uznání žádá, nemůže být důvodem k odmítnutí uznat rozhodnutí podle čl. 34 bodu 1 nařízení č. 44/2001. Soud státu, v němž se o uznání žádá, musí v okamžiku, kdy ověřuje, zda mohlo dojít ke zjevnému porušení veřejného pořádku vyplývajícímu z porušení základních pravidel unijního práva, zohlednit okolnost, že osoba, která nesouhlasí s uznáním rozhodnutí v členském státě, v němž se o uznání žádá, nevyužila opravné prostředky, které měla ve státě původu k dispozici.
- 2) Náklady související s původním řízením zahájeným v členském státě, jehož předmětem je žaloba na náhradu škody způsobené zabavením zboží a během něhož vyvstala otázka týkající se uznání rozhodnutí vydaného v jiném členském státě, a to v rámci sporu směřujícího k zajištění dodržování práv duševního vlastnictví, spadají do působnosti článku 14 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/48/ES ze dne 29. dubna 2004 o dodržování práv duševního vlastnictví.

64 — Rozsudek Realchemie Nederland (EU:C:2011:668, bod 48).